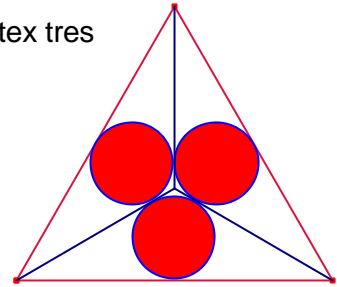

Problemes de Geometria per a l'ESO 24

231.- El centre d'un triangle equilàter de costat c forma amb el vèrtex tres triangles iguals.

Calculeu el radi de les tres circumferències inscrites.

Solució:

Siga el triangle equilàter $\triangle ABC$ de costat $c = \overline{AB}$.

Siga O el centre del triangle equilàter.

Siga D el punt mig del costat $\overline{AB}$.

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ADC$:

$$\overline{CD} = \frac{\sqrt{3}}{2}c.$$

Aplicant la propietat del baricentre del triangle:

$$\overline{OC} = \frac{2}{3}\overline{CD} = \frac{\sqrt{3}}{3}c. \quad \overline{OD} = \frac{1}{3}\overline{CD} = \frac{\sqrt{3}}{6}c.$$

L'àrea del triangle $\triangle ABO$ és:

$$S_{ABO} = \frac{\overline{AB} \cdot \overline{OD}}{2} = \frac{\sqrt{3}}{12}c^2.$$

$$S_{ABO} = \frac{\overline{AB} + \overline{OA} + \overline{OB}}{2}r \quad \text{en } r \text{ és el radi de la circumferència}$$

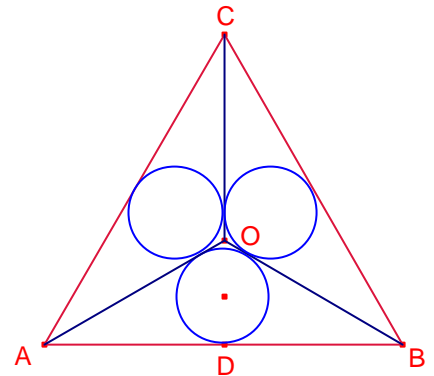
inscrita al triangle $\triangle ABO$.

$$S_{ABO} = \frac{(3 + 2\sqrt{3})c}{6}r.$$

Igualant les àrees:

$$\frac{\sqrt{3}}{12}c^2 = \frac{(3 + 2\sqrt{3})c}{6}r. \quad \text{Resolent l'equació:}$$

$$r = \frac{2 - \sqrt{3}}{2}c.$$

232.- Siga el quadrat ABCD de costat c . Siga M el punt mig del costat $\overline{AB}$.

La perpendicular al segment $\overline{CM}$ que passa per M talla el costat $\overline{AD}$ en el punt K

a) Proveu que $\angle BCM = \angle KCM$.

b) Proveu que el triangle $\triangle KDM$ és semblant al triangle rectangle 3-4-5.

Solució:

Siga $\alpha = \angle BCM$.

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle MBC$:

$$\overline{CM} = \frac{\sqrt{5}}{2}c.$$

$\angle AMK = \alpha$, aleshores, els triangles $\triangle MBC$, $\triangle KAM$ són semblants i la raó de semblança és 2:1.

$$\frac{\overline{AK}}{\overline{CM}} = \frac{1}{2} = \frac{\overline{MB}}{\overline{CB}}. \text{ Aleshores, } \angle BCM = \angle KCM.$$

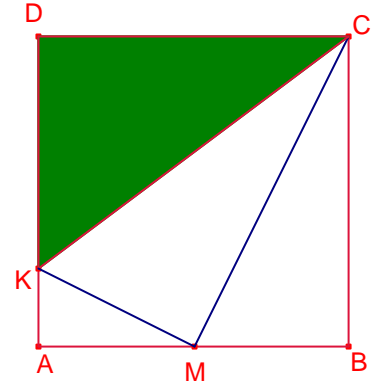
Per tant, els triangles rectangles $\triangle MBC$, $\triangle KMC$ són semblants.

$$\frac{\overline{AK}}{\overline{AM}} = \frac{1}{2}. \text{ Aleshores, } \overline{AK} = \frac{1}{4}c.$$

$$\text{Per tant, } \overline{KD} = \frac{3}{4}c.$$

$$\overline{DC} = \frac{4}{4}c.$$

Aleshores el triangle rectangle $\triangle KDM$ és semblant al triangle rectangle 3-4-5.

233.- Donat el quadrat ABCD de centre O dibuixem la bisectriu a l'angle $\angle ACD$ i la perpendicular a la bisectriu pel punt B que talla la diagonal $\overline{AC}$ en el punt P i al costat $\overline{CD}$ en el punt Q. Proveu que $\overline{DQ} = 2 \cdot \overline{EP}$.

Solució:

Siga F la intersecció de la bisectriu i la recta perpendicular a la bisectriu.

Notem que $\angle FCQ = \angle FCP = \frac{45^\circ}{2}$.

Aleshores, $\overline{CQ} = \overline{CP}$.

Notem que $\angle FCQ = \angle QBC$.

Aleshores, $\angle EBP = \frac{45^\circ}{2}$.

Els triangles rectangles $\triangle PEB$, $\triangle QCB$ són semblants.

Aplicant el teorema de Tales:

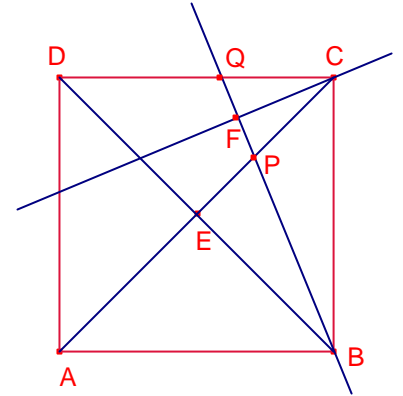
$$\frac{\overline{QC}}{\overline{PE}} = \frac{\overline{BC}}{\overline{BE}} = \frac{c}{\frac{\sqrt{2}}{2}c} = \sqrt{2} \quad (1)$$

Els triangles $\triangle DQB$, $\triangle CPB$ són semblants.

$$\frac{\overline{DQ}}{\overline{QC}} = \frac{\overline{BD}}{\overline{BC}} = \frac{c\sqrt{2}}{c} = \sqrt{2} \quad (2)$$

Multiplicant les expressions (1) (2):

$$\frac{\overline{DQ}}{\overline{PE}} = 2.$$

234.- Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$ de catets $\overline{AC} = b$, $\overline{BC} = a$.
 Sobre la hipotenusa $\overline{AB}$ i exterior al triangle es dibuixa el quadrat $ABLH$.
 Determineu la mesura del segment $\overline{CH}$.

Solució:

Siga P la projecció de H sobre la recta CA .

$\overline{AH} = \overline{AB}$, $\angle CAB = \angle AHP$.

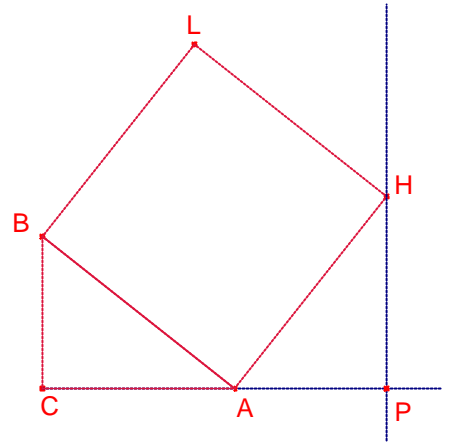
Aleshores els triangles rectangles $\triangle ABC$, $\triangle HAP$ són iguals.

Per tant, $\overline{AP} = a$, $\overline{HP} = b$.

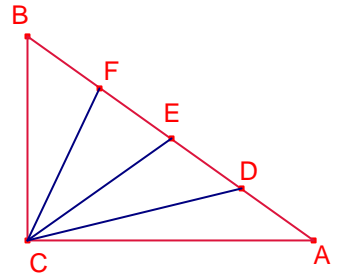
Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CPH$:

$$\overline{CH} = \sqrt{(a+b)^2 + b^2}.$$

Anàlogament, $\overline{CL} = \sqrt{(a+b)^2 + a^2}$.

235.- Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$ d'hipotenusa $\overline{AB} = c$.
 La hipotenusa $\overline{AB}$ s'ha dividit en quatre parts iguals pels punts D, E, F.
 Calculeu la suma dels quadrats dels segments formats des de C als punts D, E, F.

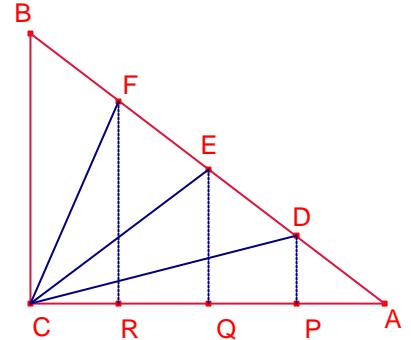

Solució:

Siga $a = \overline{BC}$, $b = \overline{AC}$ catets del triangle rectangle $\triangle ABC$.
 Aplicant el teorema de Pitàgores, $a^2 + b^2 = c^2$.

Siga A, D, E, F, B (en aquest ordre) els punts que divideixen la hipotenusa en quatre parts iguals.

Siguen P, Q, R les projeccions de D, E, F sobre el catet $\overline{AC}$ respectivament.

$\overline{CR} = \frac{1}{4}b$, $\overline{FR} = \frac{3}{4}a$. Aplicant el teorema de Pitàgores al

triangle rectangle $\triangle CRF$:

$$\overline{CF}^2 = \frac{1}{16}b^2 + \frac{9}{16}a^2.$$

$\overline{CQ} = \frac{1}{2}b$, $\overline{EQ} = \frac{1}{2}a$. Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CQE$:

$$\overline{CE}^2 = \frac{1}{4}b^2 + \frac{1}{4}a^2.$$

$\overline{CP} = \frac{3}{4}b$, $\overline{DP} = \frac{1}{4}a$. Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle CPD$:

$$\overline{CD}^2 = \frac{9}{16}b^2 + \frac{1}{16}a^2.$$

$$\overline{CD}^2 + \overline{CE}^2 + \overline{CF}^2 = \frac{7}{8}(a^2 + b^2) = \frac{7}{8}c^2.$$

236.- Siga el triangle equilàter $\triangle ABC$.

Sobre la altura $\overline{AD}$ com a diàmetre es dibuixa una circumferència que talla els costats $\overline{AB}$ i $\overline{AC}$ en els punts E, F, respectivament. Calculeu la raó entre els segments $\overline{EF}$, $\overline{BC}$.

Solució 1:

Siga c el costat del triangle equilàter $\triangle ABC$.

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ADE$:

$$\overline{AD} = \frac{\sqrt{3}}{2} c.$$

Notem que $\overline{AE} = \overline{EF}$.

Siga, $x = \overline{AE}$, $y = \overline{DE}$.

El triangle $\triangle AED$ és rectangle en E ja que abraça un diàmetre. Aplicant el teorema de Pitàgores:

$$x^2 + y^2 = \frac{3}{4} c^2 \quad (1)$$

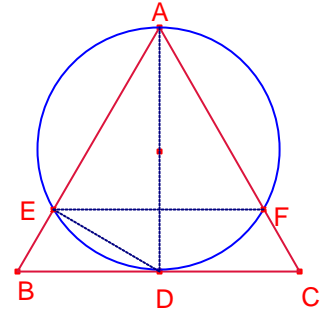
El triangle $\triangle BED$. Aplicant el teorema de Pitàgores:

$$(c - x)^2 + y^2 = \frac{1}{4} c^2 \quad (2)$$

Resolent el sistema format per les expressions (1) (2):

$$\begin{cases} x^2 + y^2 = \frac{3}{4} c^2 \\ (c - x)^2 + y^2 = \frac{1}{4} c^2 \end{cases}, \quad \begin{cases} x = \frac{3}{4} c \\ y = \frac{\sqrt{3}}{4} c \end{cases}.$$

$$\text{Aleshores, } \frac{\overline{EF}}{\overline{BC}} = \frac{\frac{3}{4} c}{c} = \frac{3}{4}.$$

Solució 2:

Siga c el costat del triangle equilàter $\triangle ABC$.

El triangle $\triangle AEF$ és equilàter.

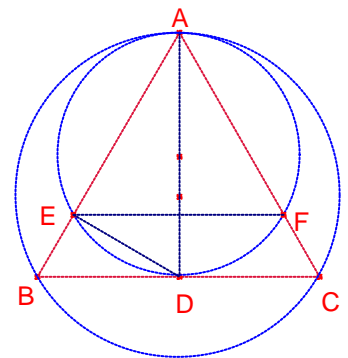
El radi de la circumferència inscrita al triangle $\triangle ABC$ és:

$$R = \frac{2}{3} \overline{AD}.$$

El radi de la circumferència inscrita al triangle $\triangle AEF$ és:

$$r = \frac{1}{2} \overline{AD}.$$

$$\text{Aleshores, } \frac{\overline{EF}}{\overline{BC}} = \frac{r}{R} = \frac{\frac{1}{2} \overline{AD}}{\frac{2}{3} \overline{AD}} = \frac{3}{4}.$$

237.- Sobre la circumferència circumscriu al quadrat ABCD de costat c es troba el punt E.

Calculeu $\overline{AE}^2 + \overline{BE}^2 + \overline{CE}^2 + \overline{DE}^2$.

Solució:

Aplicant el teorema de Pitàgores les diagonals del quadrat mesuren:

$$\overline{AC}^2 = \overline{BD}^2 = 2c^2.$$

Les diagonals del quadrat són diàmetres de la circumferència.

Notem que el triangle $\triangle AEC$ ja que abraça un diàmetre de circumferència.

Aplicant el teorema de Pitàgores:

$$\overline{AE}^2 + \overline{CE}^2 = \overline{AC}^2 = 2c^2.$$

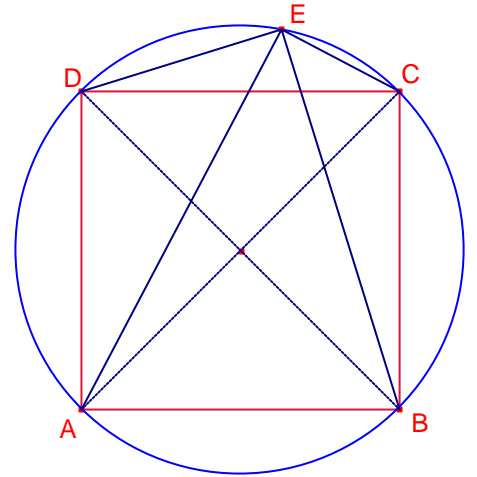
Notem que el triangle $\triangle BED$ ja que abraça un diàmetre de circumferència.

Aplicant el teorema de Pitàgores:

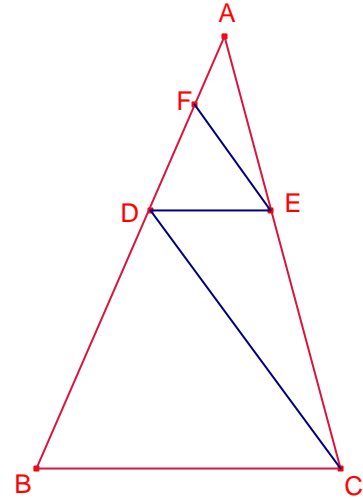
$$\overline{BE}^2 + \overline{DE}^2 = \overline{BD}^2 = 2c^2.$$

Sumant ambdues expressions:

$$\overline{AE}^2 + \overline{BE}^2 + \overline{CE}^2 + \overline{DE}^2 = 4c^2.$$

238.- En el triangle $\triangle ABC$ de la figura $\overline{BC} \parallel \overline{DE}$ i $\overline{CD} \parallel \overline{EF}$.
Si $\overline{AF} = 4$ i $\overline{DF} = 6$. Calculeu $\overline{BD}$.

Solució:

Siga $x = \overline{BD}$.

Siga $\overline{EF} = a$ i $\overline{DE} = b$.

Els triangles $\triangle AFE$, $\triangle ADC$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{CD}}{\overline{EF}} = \frac{\overline{AF}}{\overline{AD}}. \quad \overline{CD} = \frac{10}{4}a = \frac{5}{2}a.$$

Els triangles $\triangle DEF$, $\triangle BCD$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{BC}}{\overline{DE}} = \frac{\overline{EF}}{\overline{CD}}. \quad \overline{BC} = \frac{10}{4}b = \frac{5}{2}b.$$

Els triangles $\triangle ADE$, $\triangle ABC$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{AB}}{\overline{AD}} = \frac{\overline{DE}}{\overline{BC}}.$$

$$\frac{10+x}{10} = \frac{5}{2}. \quad \text{Aleshores, } x = \overline{BD} = 15.$$

Generalització:

En el triangle $\triangle ABC$ de la figura $\overline{BC} \parallel \overline{DE}$ i $\overline{CD} \parallel \overline{EF}$.

Si $\overline{AF} = m_1$ i $\overline{DF} = m_2$ aleshores, $\overline{BD} = \frac{(m_1 + m_2)m_2}{m_1}$.

239.- Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$, $C = 90^\circ$.

Siguen els punts D, E de la hipotenusa tal que $\overline{AE} = \overline{AC}$, $\overline{BD} = \overline{BC}$.

Siga F la projecció de E sobre el catet $\overline{BC}$.

Siga G la projecció de D sobre el catet $\overline{AC}$.

Proveu que $\overline{DE} = \overline{EF} + \overline{DG}$.

Solució:

Siga $\overline{BC} = a$, $\overline{AC} = b$, $\overline{AB} = c$.

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle $\triangle ABC$:

$$c^2 = a^2 + b^2.$$

$$\overline{DE} = \overline{BD} - (\overline{AB} - \overline{AE}) = a - (c - b) = a + b - c.$$

Els triangles $\triangle ABC$, $\triangle ADG$ són semblants, aplicant el teorema de Tales:

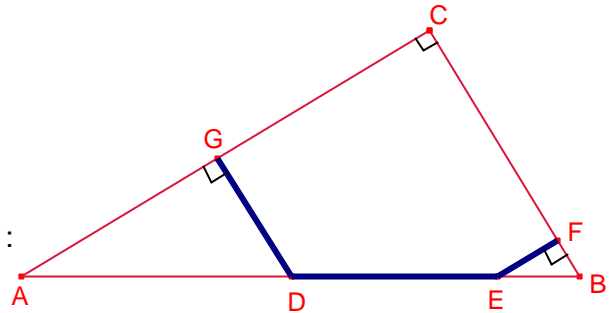
$$\frac{\overline{DG}}{c - a} = \frac{a}{c}. \text{ Aleshores, } \overline{DG} = \frac{a(c - a)}{c}.$$

Els triangles $\triangle ABC$, $\triangle EBF$ són semblants, aplicant el teorema de Tales:

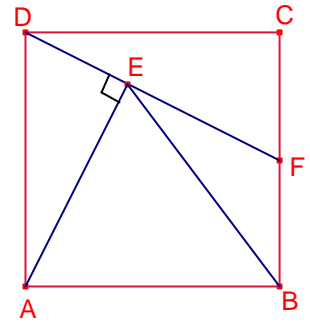
$$\frac{\overline{EF}}{c - b} = \frac{b}{c}. \text{ Aleshores, } \overline{EF} = \frac{b(c - b)}{c}.$$

$$\overline{EF} + \overline{DG} = \frac{b(c - b)}{c} + \frac{a(c - a)}{c} = \frac{bc - b^2 + ac - a^2}{c} = \frac{bc + ac - c^2}{c} = a + b - c.$$

Aleshores, $\overline{DE} = \overline{EF} + \overline{DG}$.

240.- El costat del quadrat ABCD és c.
 F és el punt mig del costat $\overline{BC}$.
 Siga E la projecció de A sobre el segment $\overline{DF}$.
 Calculeu la mesura del segment $\overline{BE}$.

Solució 1:

Efectuem el gir de -90° i centre A del triangle $\triangle AED$ que el transforma en el triangle $\triangle ABE'$.
 El costat $\overline{GE'}$ quadrat $AE'GE$ conté el punt B.

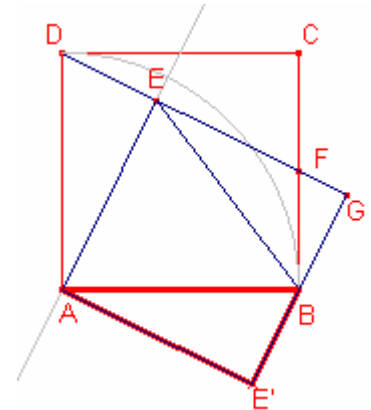
Els triangles $\triangle FCD$, $\triangle DEA$ són semblants:

$$\frac{\overline{DE}}{\overline{AE}} = \frac{\overline{CF}}{\overline{CD}} = \frac{1}{2}.$$

Aleshores, $\frac{\overline{DE}}{\overline{AE}} = \frac{\overline{BE'}}{\overline{AE'}} = \frac{1}{2}.$

Per tant, B és el punt mig del costat $\overline{GE'}$.

Aleshores, $\overline{BE} = \overline{AB}.$

Solució 2:

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle FCD$:

$$\overline{DF} = \frac{\sqrt{5}}{2}c.$$

Els triangles $\triangle FCD$, $\triangle DEA$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{DE}}{\overline{AD}} = \frac{\overline{CF}}{\overline{DF}}. \quad \frac{\overline{DE}}{c} = \frac{\frac{c}{2}}{\frac{\sqrt{5}}{2}c}. \quad \text{Aleshores, } \overline{DE} = \frac{\sqrt{5}}{5}c.$$

$$\overline{AE} = 2 \cdot \overline{DE} = \frac{2\sqrt{5}}{5}c.$$

Siga H la projecció de E sobre el segment $\overline{AB}$

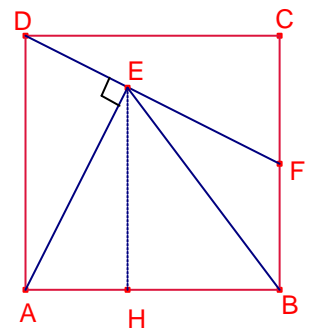
Els triangles $\triangle FCD$, $\triangle AHE$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{EH}}{\overline{AE}} = \frac{\overline{CF}}{\overline{DF}}. \quad \frac{\overline{EH}}{\frac{2\sqrt{5}}{5}c} = \frac{\frac{c}{2}}{\frac{\sqrt{5}}{2}c}. \quad \text{Aleshores, } \overline{EH} = \frac{4}{5}c.$$

$$\overline{AH} = \frac{1}{2}\overline{EH} = \frac{2}{5}c.$$

$$\overline{BH} = c - \overline{AH} = \frac{3}{5}c.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle BHE$, $\overline{BE} = c.$

Solució 3:

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle FCD$: $\overline{DF} = \frac{\sqrt{5}}{2}c$.

Els triangles $\triangle FCD$, $\triangle DEA$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{DE}}{\overline{AD}} = \frac{\overline{CF}}{\overline{DF}} \quad \frac{\overline{DE}}{c} = \frac{\frac{c}{2}}{\frac{\sqrt{5}}{2}c} \quad \text{Aleshores, } \overline{DE} = \frac{\sqrt{5}}{5}c.$$

$$\overline{AE} = 2 \cdot \overline{DE} = \frac{2\sqrt{5}}{5}c \quad \overline{EF} = \overline{DF} - \overline{DE} = \frac{3\sqrt{5}}{10}c \quad \overline{AF} = \overline{DF} = \frac{\sqrt{5}}{2}c.$$

El quadrilàter ABFE és inscriptible ja que té dos angles oposats rectes. Aplicant el teorema de Tolomeu:

$$\overline{EF} \cdot \overline{AB} + \overline{AE} \cdot \overline{BF} = \overline{AF} \cdot \overline{BE}.$$

$$\frac{3\sqrt{5}}{10}c \cdot c + \frac{2\sqrt{5}}{5}c \cdot \frac{c}{2} = \frac{\sqrt{5}}{2}c \cdot \overline{BE} \quad \text{Resolent l'equació:}$$

$$\overline{BE} = c.$$

